

Vergaderjaar 2015–2016

34 459

Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanvullingen bij het toekomstbestendig maken van de landelijke publieke mediadienst

B

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 5 september 2016

1. Inleiding

Ik dank de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de schriftelijke inbreng bij bovengenoemd wetsvoorstel. In onderstaande beantwoording volg ik de indeling van het voorlopig verslag van de commissie.

2. Relatie met de wet van 16 maart¹

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag of de regering met hen van mening is dat de gevolgde procedure om te komen tot aanpassing van de Mediawet 2008 (hierna: de Mediawet) bepaald niet de schoonheidsprijs verdient en niet voor herhaling vatbaar is.

De gevolgde procedure om te komen tot aanpassing van de Mediawet is bijzonder, maar niet ongebruikelijk. Het komt vaker voor dat er wel al over een wetsvoorstel wordt gestemd, maar dat onderdelen van een wet nog niet in werking treden, omdat deze later nog aangevuld moeten worden.

In dit specifieke geval waren er goede redenen om voor deze procedure te kiezen. Het was voor de oprichting van de Stichting Regionale Publieke Omroep (RPO) van belang dat de bepalingen die zien op de regionale omroep zo snel mogelijk in werking zouden treden. Zonder de inwerking-treding van deze artikelen was immers de oprichting van de RPO niet mogelijk. De RPO is inmiddels opgericht en kan nu de voorbereidingen treffen die nodig zijn voor de concessie die zij vanaf 1 januari 2017 zal krijgen voor de verwezenlijking van de publieke media-opdracht op regionaal niveau. Dit proces is inmiddels in volle gang. Zie hierover ook hoofdstuk 7 van deze memorie.

¹ Wet van 16 maart 2016 tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met het toekomstbestendig maken van de publieke mediadienst (Stb. 2016, 114).

Tegelijkertijd werd door de gevolgde procedure de wens van de Eerste Kamer gerespecteerd om het overige deel van de wet van 16 maart pas in werking te laten treden na het realiseren van gewenste aanvullingen en verduidelijkingen.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen of de Staatssecretaris kan begrijpen dat zijn handelwijze vanaf het begin (de presentatie op het schip Veronica) tot dit moment als een door de omroepen als een deceptie ervaren slot, zo niet als clownesk dan toch in ieder geval als arrogant en getuigend van weinig van hart voor de zaak ervaren wordt.

Grote wijzigingen van het publieke mediabestel leiden vaak tot een scherp debat. Ik constateer dat dit ook nu het geval is. Het maatschappelijke en politieke debat zie ik vooral als een bevestiging van het belang van de publieke omroep.

Het openstellen van het bestel, wijziging van de taakopdracht en de sturende rol van de NPO vormen een noodzakelijke en wezenlijke verandering van de koers van de publieke omroep. Grote wijzigingen kennen altijd voor- en tegenstanders, dat is nu niet anders gebleken. Ook binnen de publieke omroep is die verdeeldheid zichtbaar. Ik ben daarbij altijd betrokken en serieus met het belang van de publieke omroep om gegaan. Ik heb de NPO en de omroeporganisaties regelmatig betrokken bij het opstellen van de wet van 16 maart. De brieven die de NPO en de verschillende omroeporganisaties op 30 september 2015 en 28 februari 2016 hebben gestuurd, zijn betrokken bij de parlementaire behandeling van de wet van 16 maart en het opstellen van dit wetsvoorstel.

3. Benoemingsprocedures bestuurders en toezichthouders NPO en RPO

De leden van de PVV-fractie hebben de volgende vragen over het voorgestelde artikel 2.5, vierde lid, Mediawet, waarin staat dat de raad van toezicht voor de selectie van kandidaten een onafhankelijke benoemingsadviescommissie instelt. Deze leden vragen waaraan een «onafhankelijke benoemingsadviescommissie» dient te voldoen. Zij vragen wat de regering verstaat onder een «niet-onafhankelijke benoemingsadviescommissie». Verder vragen zij waarom de regering er niet voor heeft gekozen vereisten en/of strijdigheden ten aanzien van onafhankelijkheid specifiek in de wet op te nemen.

Een benoemingsadviescommissie is onafhankelijk wanneer de leden niet werkzaam zijn voor of anderszins belanghebbend zijn bij de organisatie waarvoor wordt geworven, zij de werkzaamheden uitvoeren zonder opdracht van of ruggespraak met derden en zonder andere belangen na te streven dan het belang van de organisatie waarvoor wordt geworven, en de commissie haar eigen werkwijze bepaalt. Een niet-onafhankelijke commissie voldoet niet aan deze criteria. Ik acht het begrip «onafhankelijk» voldoende duidelijk en vind explicitering in de wet niet nodig.

De leden van de PVV-fractie stellen vragen over het voorgestelde artikel 2.5, vijfde lid, Mediawet, waarin staat: «Onze Minister neemt het advies over, tenzij het in strijd is met: [...] c. andere zwaarwegende belangen.» Zij vragen wat de regering zoal verstaat onder zwaarwegende belangen en of zij daar voorbeelden van heeft.

Bij andere zwaarwegende belangen gaat het om zaken van dusdanige aard dat ze het vertrouwen in het goed functioneren van de kandidaat ernstig bemoeilijken, het vertrouwen in de functie in gevaar brengen of de positie van de raad van toezicht op een andere wijze ernstig schaden. Daarbij kan gedacht worden aan zaken in de sfeer van strafbare feiten. Maar ook bij ondercuratelestelling van een beoogd lid kan sprake zijn van een zwaarwegend belang. Elke afwijking van het advies van de benoemingsadviescommissie moet worden gemotiveerd en zal transparant aan

de Kamer worden voorgelegd. Dat gebeurt op een zodanige manier dat betrokken personen geen schade wordt berokkend, dus geanonimiseerd of vertrouwelijk.

De leden van de fractie van de PvdA vragen de regering wanneer zij de verkenning naar benoemingen in de publieke mediasector (NPO, RPO, NOS, NTR, Ster, Commissariaat voor de Media en Stimuleringsfonds voor de Journalistiek), bedoeld in toezegging T02210, mogen ontvangen.

De verkenning waar de leden van de PvdA-fractie naar informeren, is inmiddels gestart. Ik verwacht dat de verkenning eind oktober 2016 wordt afgerond. Ik streef ernaar om de resultaten en mijn beleidsreactie voor de behandeling van de Mediabegroting in de Tweede Kamer op 28 november 2016 aan uw Kamer te sturen. Eerder heb ik benadrukt te hechten aan een zorgvuldige uitvoering. Daarom wordt de verkenning uitgevoerd door een aantal onafhankelijke experts.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen – onder verwijzing naar de toezegging tijdens het debat over het respecteren van voorstellen ter zake van de raad van toezicht – of de regering kan bewerkstelligen dat de werving en benoeming van de nieuwe voorzitter van de raad van bestuur van de NPO volgens de spelregels van de nieuwe wet zullen gaan.

Ik heb daarover met de NPO gesproken. Conform mijn toezeggingen heb ik kort geleden ingestemd met het besluit van de raad van toezicht tot benoeming van mevrouw Rijxman als nieuwe voorzitter van de raad van bestuur van de NPO.²

4. Verhouding tussen NPO en omroeporganisaties

De leden van de fractie van het CDA vragen in hoeverre de regering de betrokken partijen als de NPO en de omroepverenigingen inhoudelijk heeft betrokken bij dit proces in de afgelopen maanden. Wat hebben deze partijen als belangrijkste aandachtspunten ingebracht voor de aanpassingen die nu voorliggen en wat is ermee gedaan, zo vragen deze leden.

De brief van 28 februari 2016 van het merendeel van de omroeporganisaties en de NPO is meegenomen bij het opstellen van dit wetsvoorstel. In de brief staat onder andere dat de NPO programmavoorstellen toetst aan de kaders uit het concessiebeleidsplan, de netprofielen, de jaarplannen en daarmee samenhangende doelstellingen en de daaruit afgeleide genreschema's en de meerjarenbegroting. De verduidelijking van de verhouding tussen de omroeporganisaties en de NPO in dit wetsvoorstel sluit aan bij de afspraken uit die brief. Met de omroeporganisaties die de brief van 28 februari niet hebben ondertekend, heb ik in Hilversum drie separate gesprekken gevoerd. Uit deze gesprekken constateer ik dat er een verschil van inzicht bestaat dat moeilijk te overbruggen is. Het grootste bezwaar van de drie omroeporganisaties is de sturende rol van de NPO, terwijl dit juist een belangrijk onderdeel uit de wet van 16 maart en dit wetsvoorstel is.

De overige onderdelen van dit wetsvoorstel hebben niet direct betrekking op de omroeporganisaties, zoals wijziging van de benoemingsprocedures bij de NPO. De raad van bestuur en de raad van toezicht van de NPO hebben de uitvoerbaarheid van het gehele wetsvoorstel getoetst en zij hadden hierover geen opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat zij hebben aangegeven grote waarde te hechten aan de grondwettelijke rechten als het borgen van de onafhankelijkheid van de omroepverenigingen. Deze leden voeren aan dat van meerdere omroeporganisaties signalen komen dat zij zich nog steeds

² Kamerstukken I 2015/16, 34 264, O.

zorgen maken over de reikwijdte van de sturende taak van de NPO. De leden van deze fractie vragen welke wettelijke bescherming en garanties de regering nu geeft aan omroepverenigingen betreffende de vorm, presentatie en inhoud van programma's en activiteiten. Is de regering bereid de zorgen op dit punt weg te nemen, dit specifiek te benoemen en op te nemen in artikel 2.52, tweede lid, Mediawet, zo vragen zij.

Het wetsvoorstel bevat voldoende waarborgen voor de onafhankelijkheid van de omroeporganisaties. Niet alleen is er een bepaling opgenomen waarin staat aan welke kaders de NPO zich moet houden, zodat de positie van de NPO ten opzichte van de omroeporganisaties wordt verduidelijkt. In het wetsvoorstel staat ook expliciet dat de NPO artikel 2.88 Mediawet in acht moet nemen bij de verzorging van het media-aanbod door de omroeporganisaties.

Artikel 2.88, eerste lid, Mediawet regelt dat de publieke media-instellingen, onverminderd het bepaalde bij of krachtens deze wet, vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en dat de publieke media-instellingen daar verantwoordelijk voor zijn. De NPO en de omroeporganisaties hebben zelf verder uitgewerkt wat dit in de praktijk gaat betekenen. De afspraken uit de brief van 28 februari 2016 worden opgenomen in het coördinatiereglement. Een verdere wettelijke bepaling vind ik daarom niet nodig.

De leden van de PVV-fractie vragen welke maatregelen of consequenties de wet biedt bij niet-naleving van het voorgestelde artikel 2.2, derde lid, Mediawet door de NPO. In dat lid staat dat de NPO bij de uitvoering van haar taken stuurt en de samenwerking bevordert vanuit de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor het media-aanbod en het publieksbereik van de landelijke publieke mediadienst [...]. Deze leden vragen hoe de regering garandeert dat dit lid in de praktijk geen dode letter zal zijn. Op basis van het concessiebeleidsplan van de NPO maak ik prestatieafspraken met de NPO over kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor het media-aanbod en het publieksbereik. In de prestatieovereenkomst 2010–2015 kon een boete volgen bij het niet-naleven van een groot deel van de afspraken. Ik ben met de NPO in gesprek over de prestatieovereenkomst 2016–2020. We zijn voornemens om in deze overeenkomst een soortgelijke sanctiebepaling op te nemen.

De leden van de SP-fractie geven aan dat hun wens is dat de omroepen, die immers een duidelijke achterban hebben door middel van hun leden, in hoge mate een autonomie hebben bij de samenstelling van de programma's. Deze leden brengen naar voren dat de regering tijdens het debat toezegde dit te borgen in het wetsvoorstel. Aan deze toezegging is volgens de leden van de SP-fractie niet voldaan, sterker nog, de regering ontraadde een motie die hiertoe opriep. Deze leden vragen of de regering nog eens kan uitleggen waarom zij deze motie heeft ontraden, terwijl zij zegt dat de omroepen beslissen over programma's en presentatoren. Zij vragen of de regering kan aangeven hoe voorkomen wordt dat de NPO hier directe invloed op uitoefent. De leden van de SP-fractie brengen naar voren dat vanuit de omroepen zelf wordt gezegd dat de NPO zich veelvuldig bemoeit met deze zaken. Deze leden vragen wat de mening van de regering hierover is. Herkent zij zich hierin? Zo nee, waarom niet? Verder vragen deze leden of de regering nog eens kan aangeven hoe zij heeft geborgd dat de omroepen hun autonomie behouden.

De omroeporganisaties hebben en behouden de vrijheid en verantwoordelijkheid voor het maken van programma's. Dit wordt nog eens verduidelijkt door in dit wetsvoorstel op te nemen dat de NPO werkt binnen een aantal kaders en dat de NPO altijd artikel 2.88 Mediawet in acht moet nemen. De motie over presentatoren, gasten en onderwerpen heb ik ontraden, omdat ik het niet wenselijk vind om dit in deze mate van detail in de wet vast te leggen. Ten tweede is de motie overbodig, omdat

de NPO en de omroeporganisaties hierover zelf al duidelijke afspraken hebben gemaakt. In de brief van 28 februari 2016 van de NPO en de meerderheid van de omroeporganisaties staat duidelijk dat keuzes voor presentatoren, gasten, onderwerpen of specifieke onderdelen van de vorm en inhoud van programma's geen onderdeel uitmaken van de inhoudelijke kaders op basis waarvan de NPO de programmavoorstellen van de omroeporganisaties beoordeelt. Deze afspraak wordt opgenomen in het coördinatierglement, waardoor de omroeporganisaties voldoende zekerheid hebben dat zij deze keuzes onafhankelijk kunnen maken.

De leden van de SP-fractie vragen waar in de wet is geregeld dat de omroepen in beroep kunnen gaan tegen afwijzing van programmavoorstellen. Zij vragen welke procedures hiervoor zijn geregeld, wat de doorlooptijd van de procedures is, op welke wijze hierover wordt gerapporteerd en hoe transparant de procedure is.

De besluiten van de NPO waar de omroeporganisaties aan zijn gebonden, zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en daarmee vatbaar voor bezwaar en beroep. In de Awb zijn bepalingen opgenomen over de bezwaar- en beroepsprocedure. De keuzes over de programmering legt de NPO vast in het urenindielingsbesluit. Een omroeporganisatie die het niet eens is met dit besluit, heeft de mogelijkheid om in het kader van de Awb in bezwaar en beroep te gaan. De raad van bestuur laat zich bij de behandeling van het bezwaar bijstaan door een onafhankelijke adviescommissie, ook wel geschillencommissie genoemd. In het kader van het bezwaar vindt een heroverweging van het besluit plaats. De geschillencommissie adviseert de raad van bestuur over het nieuw te nemen besluit. De geschillencommissie handelt daarbij als een adviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 Awb. De werkwijze van de commissie is transparant vastgelegd in het Reglement Bezwaarschriften Publieke Omroep.³ De rechtsbelangen van de omroeporganisaties zijn geborgd door het bestuursrecht. Met procedures kan enige tijd zijn gemoeid, uiteraard binnen de termijnen die daarvoor zijn gesteld en afhankelijk van de voortvarendheid van alle betrokken partijen. In het eerder genoemde reglement is geregeld dat de raad van bestuur binnen twaalf weken na ontvangst van het bezwaarschrift moet beslissen, met een maximale uitloop van vier weken. De beslissing van de raad van bestuur op het bezwaar moet goed gemotiveerd zijn. Indien de beslissing op het bezwaar afwijkt van het advies van de geschillencommissie, dan wordt de reden voor die afwijking vermeldt en wordt het advies meegezonden. Bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld dat belanghebbenden daartegen binnen zes weken beroep kunnen instellen bij de rechtbank.

De leden van de SP-fractie vragen waarom de regering niet voorafgaand aan het indienen van het wetsvoorstel heeft gesproken met omroepen, zoals de Eerste Kamer haar heeft gevraagd en de regering heeft toegezegd.

Dit wetsvoorstel is volledig gebaseerd op aanvullingen en verduidelijkingen die voortkomen uit de behandeling van de wet van 16 maart in uw Kamer. Tijdens het opstellen en de parlementaire behandeling van de wet van 16 maart zijn zowel de NPO als de omroeporganisaties regelmatig betrokken. Zo zijn er meerdere gesprekken gevoerd met het college van omroepen en de raad van bestuur van de NPO, waarin duidelijk de wensen en zorgen naar voren zijn gekomen. De brief van 28 februari 2016 van het merendeel van de omroeporganisaties en de NPO is meegenomen bij het opstellen van dit wetsvoorstel. In de brief werken de NPO en de omroeporganisaties uit hoe zij invulling gaan geven aan de

³ Reglement Bezwaarschriften Publieke Omroep, vastgesteld door de raad van bestuur van de NPO op 12 januari 2010, herzien op 16 oktober 2012, <http://over.npo.nl/besluiten>.

mogelijkheid voor externe partijen om programmavoorstellen direct bij de NPO in te dienen. De werkwijze bouwt voort op hun eerdere brief van 30 september 2015 en doet recht aan artikel 2.88, eerste lid, Mediawet en de wettelijke taken en bevoegdheden van de NPO en de omroeporganisaties. De verduidelijking van de verhouding tussen de omroeporganisaties en de NPO in dit wetsvoorstel komt overeen met de brief van 28 februari 2016. De overige onderdelen van dit wetsvoorstel hebben niet direct betrekking op de omroeporganisaties. Daarom is het wetsvoorstel niet voorgelegd aan de omroeporganisaties.

De leden van de PvdA-fractie verwijzen naar toezegging T02212, die ziet op het betrekken van de omroepen die de brief niet hebben getekend bij de afspraken. Deze leden vragen welke activiteiten de regering op dit terrein heeft ondernomen en tot welke resultaten heeft dit geleid. De leden van de fractie van 50PLUS vragen of het klopt dat de gesprekken met de diverse omroepen pas zijn gevoerd één dag (maandag 27 juni 2016) voordat de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Eerste Kamer over de verdere behandeling zou spreken en dat deze niet langer dan 30 minuten duurden.

Voor behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer is er op ambtelijk niveau al contact geweest met de drie omroeporganisaties die de brief niet hebben ondertekend. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer heb ik nogmaals toegezegd ook zelf nog eens met de verschillende omroepen te gaan praten. Ik benadrukte dat ik, binnen de context van de gewijzigde wet en de brief van 28 februari 2016, graag in gesprek zou gaan over hun zorgen en wensen voor de toekomst.

Inderdaad heb ik op 27 juni 2016 in Hilversum drie separate gesprekken van een half uur gevoerd met AVROTROS, MAX en KRO-NCRV. Wat betreft de opbrengst van deze gesprekken constateer ik dat er een verschil van inzicht bestaat dat moeilijk te overbruggen is. De sturende rol van de NPO is een wezenlijk onderdeel van de wet van 16 maart en van dit wetsvoorstel. Juist op dit punt ligt het grootste bezwaar van de drie omroeporganisaties.

Dit wetsvoorstel verduidelijkt onder meer de verhouding tussen omroeporganisaties en de NPO. Het maakt duidelijk binnen welke kaders de NPO haar sturende taak uitoefent en expliciteert dat de NPO artikel 2.88 Mediawet in acht moet nemen. De brief van 28 februari 2016 van de NPO en de meerderheid van de omroeporganisaties is in lijn met deze verduidelijking. Ik hoop nog steeds dat deze verduidelijking voor de omroeporganisaties die de brief nog niet hebben ondertekend, voldoende is om zich alsnog aan te sluiten bij de gemaakte afspraken. Uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van de NPO en de omroeporganisaties om de kaders van de wet uit te werken in operationele afspraken.

Volgens de leden van de PvdD-fractie blijft over een aantal punten wat betreft de kaders waarbinnen de NPO haar sturende taken en bevoegdheden uitoefent, onduidelijkheid bestaan. Deze leden halen aan dat de regering in de memorie van toelichting schrijft dat de NPO bij de uitvoering van haar specifieke taak van coördinatie en ordening van het media-aanbod op en tussen de aanbodkanalen, moet toetsen aan wat in de afgesproken plannen en documenten is vastgelegd. Zij vragen of de regering hun conclusie deelt dat afspraken over de verhouding tussen NPO en omroepen niet bij wet zijn vastgelegd, maar pas duidelijk worden in de af te spreken plannen en documenten. Zij vragen om een toelichting. De verhouding tussen de NPO en de omroeporganisaties is vastgelegd in de Mediawet en de wijzigingswet van 16 maart. De omroeporganisaties zijn verantwoordelijk voor het maken van de programma's. De NPO stuurt

op de uitvoering van de publieke mediaopdracht en heeft daarbij de bevoegdheid om de programma's die de omroeporganisaties maken te coördineren en te plaatsen op de aanbodkanalen.

Met dit aanvullende wetsvoorstel verduidelijk ik de kaders en de reikwijdte van de rol van de NPO. In het coördinatierglement staat bijvoorbeeld in meer detail beschreven hoe de werkverhouding tussen de NPO en omroepen is, maar dit reglement volgt op en moet uiteraard passen binnen de wettelijke kaders. De verschillende beleidsdocumenten die in dit wetsvoorstel worden genoemd zoals het concessiebeleidsplan en de profielen van de aanbodkanalen, bepalen voornamelijk de gezamenlijke strategie en doelstellingen van de publieke omroep. Ze geven richting aan de sturende taak van de NPO en bepalen niet de verhoudingen.

De leden van de PvdD-fractie vragen verder op welke wijze en in welke fase de omroeporganisaties worden betrokken bij de totstandkoming van de bedoelde documenten, zoals het concessiebeleidsplan, het coördinatie-reglement en de profielen van de aanbodkanalen.

In artikel 2.14 Mediawet wordt de rol van het college van omroepen beschreven bij het concessiebeleidsplan, de prestatieovereenkomst, de profielen van de aanbodkanalen en de begroting, bedoeld in artikel 2.147 Mediawet. Het college van omroepen heeft het recht om zijn mening te geven over deze documenten. Als blijkt dat hij zich niet kan vinden in (een belangrijk deel van) het voorstel van de raad van bestuur, dan kan dat aanleiding zijn voor de raad van bestuur om het document te herzien. Als de raad van bestuur de overeenkomst of het besluit ongewijzigd wil handhaven, dan legt hij het stuk samen met de mening van het college van omroepen ter instemming voor aan de raad van toezicht. In de praktijk worden de omroeporganisaties, onder andere via het college van omroepen en de verschillende redacties waar de omroepen onderdeel van uitmaken, ook al betrokken in de fase waarin de genoemde documenten worden opgesteld.

De omroeporganisaties zijn partij bij de afspraken, bedoeld in artikel 2.55 Mediawet, tussen NPO en omroeporganisaties over de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor het media-aanbod en het publieksbereik op de aanbodkanalen en over de wederzijdse inspanningen daarvoor. Het college van omroepen heeft geen wettelijke rol bij het opstellen van het coördinatierglement zoals bedoeld in artikel 2.57 Mediawet. Dit is ook niet nodig. De NPO consulteert de omroeporganisaties in de praktijk altijd bij het opstellen ervan. De NPO maakt de plannen immers niet in isolement, maar met betrokkenheid van het college van omroepen en de verschillende redacties waarvan de omroepen deel uitmaken.

De leden van de PvdD-fractie brengen naar voren dat volgens de regering met dit wetsvoorstel wordt geëxpliciteerd dat de NPO rekening moet houden met de vrijheid en verantwoordelijkheid van omroeporganisaties voor vorm en inhoud van het media-aanbod. Zij vragen of de regering expliciet kan aangeven op welke manier dit wettelijk is geborgd.

Volgens artikel 2.88, eerste lid, Mediawet bepalen de publieke media-instellingen, onverminderd het bepaalde bij of krachtens die wet, vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod en zijn zij daar verantwoordelijk voor. In dit wetsvoorstel wordt aan artikel 2.2 Mediawet een derde lid toegevoegd, waarin onder andere staat dat de NPO artikel 2.88 Mediawet in acht neemt bij de verzorging van het media-aanbod door de landelijke publieke media-instellingen. In artikel 2.52 Mediawet wordt opgenomen dat de raad van bestuur bij de coördinatie en ordening op en tussen de aanbodkanalen artikel 2.88 Mediawet in acht neemt. Op deze manier wordt de reikwijdte van de opdracht van de NPO als sturings- en samenwerkingsorgaan expliciet wettelijk ingekaderd.

Verder vragen de leden van de fractie van de PvdD of de regering kan aangeven op welke wijze de omroepverenigingen zijn betrokken bij de totstandkoming van de bepalingen met betrekking tot de vrijheid en verantwoordelijkheid van de omroepen.

In de brief van 28 februari 2016 van de NPO en de meerderheid van de omroeporganisaties wordt expliciet verwezen naar het belang van artikel 2.88 Mediawet. Ook in eerdere gesprekken met de omroeporganisaties hebben zij het belang benadrukt van hun vrijheid en verantwoordelijkheid bij het maken van media-aanbod, zoals verwoord in dat artikel. Daarom wordt volgens dit wetsvoorstel in de artikelen 2.2 en 2.52 Mediawet opgenomen dat de NPO artikel 2.88 Mediawet in acht moet nemen.

De leden van de 50PLUS-fractie stellen de vraag of de regering wel of geen gehoor geeft aan de oproep om omroepen niet buiten te sluiten maar juist te betrekken bij de uitwerking van nieuwe en nu nog onduidelijke procedures en reglementen binnen de nieuwe Mediawet. Zij vragen welke parlementaire controle naar de mening van de regering mogelijk is om te voorkomen dat de NPO dit volstrekt naar eigen voorkeur gaat invullen.

Het is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de publieke omroep om de kaders van de wet uit te werken in operationele afspraken. Het primaat voor het opstellen van de regelingen ligt bij de NPO; de regelingen bevatten immers de werkwijze van de raad van bestuur bij de uitvoering van de taken die aan hem zijn opgedragen in de Mediawet. Ook nu worden de omroeporganisaties al door de raad van bestuur geconsulteerd bij het opstellen hiervan. Net als de leden van de fractie van 50PLUS hecht ik hier sterk aan. Daarentegen lijkt mij parlementaire controle op dit proces, zoals de leden van de fractie van 50PLUS lijken te impliceren, vanuit het oogpunt van onafhankelijkheid zeer onwenselijk. Daarbij is het niet nodig. De Mediawet biedt namelijk al voldoende bescherming tegen mogelijke willekeur van de NPO. Het is aan de raad van bestuur om zorgvuldig om te gaan met reacties uit de consultatie. Het is de taak van de raad van toezicht om toe te zien op de werkwijze van de raad van bestuur en in de wet van 16 maart is benadrukt dat de raad van toezicht daarbij de belangen van de publieke omroep als geheel als uitgangspunt neemt. Een omroeporganisatie heeft altijd de mogelijkheid om haar zorgen onder de aandacht te brengen bij de raad van toezicht, als zij vindt dat de raad van bestuur niet zorgvuldig handelt. Dit is geëxpliciteerd in artikel 2.12 Mediawet. In het uiterste geval kan een omroeporganisatie bezwaar maken tegen een besluit dat wordt genomen op basis van een regeling. De omroeporganisatie kan daarbij de grondslag van het besluit en daarmee de inhoud van de regeling zelf aanvechten als zij meent dat de NPO haar bevoegdheden heeft overschreden.

De leden van de 50PLUS-fractie vragen verder of de regering klip en klaar kan vastleggen dat de NPO nooit op voorhand bepaalde presentatoren kan afwijzen en zich ook niet met de inhoud van de programma's mag bemoeien.

De NPO en de omroeporganisaties hebben in de brief van 28 februari 2016 duidelijke afspraken met elkaar gemaakt over presentatoren. Deze afspraken worden opgenomen in het coördinatiereglement. Hierin staat duidelijk dat presentatoren, gasten, onderwerpen of specifieke onderdelen van de vorm en inhoud van programma's geen onderdeel uitmaken van de inhoudelijke kaders aan de hand waarvan de NPO de programmavoorstellen van de omroeporganisaties beoordeelt.

Door de leden van de 50PLUS-fractie wordt gevraagd of het juist is dat de omroepen (het college van omroepen) alleen maar adviesrecht hebben bij beleidsplannen (MJB, Jaarplannen, Concessiebeleidsplan) en geen enkele

beroepsmogelijkheid, waardoor breed gedragen adviezen door de NPO genegeerd kunnen worden.

De beleidsplannen van de publieke omroep worden in de praktijk door de raad van bestuur van de NPO in overleg met de omroeporganisaties opgesteld. Niet alle omroeporganisaties zullen het altijd eens zijn met de keuzes die de raad van bestuur maakt, maar het is juist de taak van de NPO om vanuit het gemeenschappelijk belang keuzes te maken en een strategie uit te zetten. Dat kan soms botsen met individuele belangen van omroeporganisaties. Om te verzekeren dat omroeporganisaties voldoende worden gehoord, heeft het college van omroepen het recht om zijn mening te geven over onder andere het concessiebeleidsplan, de prestatieovereenkomst, begrotingen en de profielen van de aanbodkanalen. De wettelijke procedure, zoals beschreven in artikel 2.14 Mediawet, zorgt ervoor dat een breed gedragen mening niet kan worden genegeerd. Als het college van omroepen een negatieve mening geeft, dan moet de raad van bestuur deze plannen namelijk aanpassen of de afwijzende mening van het college van omroepen met het voorstel voorleggen aan de raad van toezicht van de NPO. De raad van toezicht moet uiteindelijk instemmen met de plannen, waarbij de raad het belang van de landelijke publieke omroep als geheel voorop heeft staan.

De leden van de 50PLUS-fractie vragen wat de beroepsmogelijkheid voor de omroepen is indien de NPO programmavoorstellen, die nog niet zijn toegewezen en nog geen plek in het uitzendschema hebben, mondeling zou afwijzen.

In de fase voorafgaand aan het urenindelingsbesluit, waarin het uitzendschema wordt vastgesteld, is er veel overleg tussen de omroeporganisaties en de NPO over de programmavoorstellen. Dit is een creatief proces waarin de net- en zendermanagers van de NPO, vaak op verzoek van omroeporganisaties, al mondeling kunnen laten weten of zij een programmavoorstel vinden aansluiten bij bijvoorbeeld de doelstellingen in de jaarplannen en de profielen van de aanbodkanalen. De omroeporganisaties willen vaak een indicatie van tevoren, zodat zij de afweging kunnen maken welke programmavoorstellen zij uiteindelijk verder gaan uitwerken en intekenen. Het staat een omroeporganisatie echter vrij om ook op programmavoorstellen in te tekenen waarvan de NPO in gesprekken bijvoorbeeld al heeft gezegd dat zij het voorstel niet vindt aansluiten bij de zenderprofielen. Als de NPO in het urenindelingsbesluit voor een programmavoorstel van een andere omroeporganisatie kiest en een omroeporganisatie vindt dat onterecht, dan kan die omroep bezwaar maken.

5. Publieksbetrokkenheid

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat tijdens de recente behandeling in de Tweede Kamer is gesproken over de in te stellen representatieve publiekvertegenwoordiging door middel van een representatieve maatschappelijke adviesraad. Deze leden stellen vast dat ook de regering hier oog voor heeft in de aanpassing van de wet, echter, via vastlegging in artikel 2.10 Mediawet, zonder specifieke aandacht voor de positie en rol van de omroepverenigingen met 3,5 miljoen leden. De leden van de CDA-fractie vragen welke rol de regering ziet weggelegd voor de leden(organisaties). Deze leden vragen of het nieuwe voorstel om te komen tot een adviesraad de betekenis en de rol van de miljoenen leden in het bestel niet ondermijnt. Verder vragen zij op welke wijze de verschillende rollen wettelijk worden afgebakend. Ook stellen zij de vraag hoe leden van de beoogde adviesraad worden gezocht en benoemd en op welke wijze de ledenvertegenwoordiging van de omroepen hierbij betrokken gaat worden.

De omroeporganisaties en hun leden zijn én blijven een wezenskenmerk van ons publieke mediabestel. De publieksbetrokkenheid en -vertegenwoordiging die zij organiseren acht ik van groot belang. Ook in de toekomst. Op deze wijze zorgen omroeporganisaties immers voor binding met hun leden, voor aansluiting van hun programma's bij het publiek en voor het uitdragen van hun missie. Zij doen dat naast het maken van programma's bijvoorbeeld met debatten, activiteiten en uiteraard de ledenvergaderingen.

De taak voor de NPO om publieksbetrokkenheid te organiseren en een representatieve maatschappelijke adviesraad in te stellen vormt een aanvulling op de rol van de omroeporganisaties. Omroeporganisaties en hun leden richten zich op hun eigen doelstellingen en hun eigen programma's. Het is belangrijk dat de NPO in aanvulling daarop een bredere blik op de samenleving heeft en voeling met de samenleving houdt. De NPO kan bijvoorbeeld de beleidskeuzes en programmering als geheel toetsen bij het gehele publiek of bij specifieke doelgroepen, zoals niet-westerse allochtonen, die zijn ondervertegenwoordigd bij de omroepen. Niet iedereen is immers lid van een omroeporganisatie en sommige publieksgroepen zijn ondervertegenwoordigd, terwijl het wel belangrijk is dat de publieke omroep er voor het hele publiek is. Daarom regel ik met de wijziging van artikel 2.10 Mediawet in dit wetsvoorstel dat het organiseren van een representatieve publieksvertegenwoordiging een expliciete taak wordt van de NPO. De activiteiten die de NPO en omroeporganisaties in het kader van publieksbetrokkenheid organiseren, kunnen elkaar complementeren en versterken.

In hoofdstuk 4 van deze memorie van antwoord beschrijf ik dat in dit wetsvoorstel de kaders en de reikwijdte van de rol van de NPO worden verduidelijkt. Op deze wijze zijn de verschillende rollen in het publieke mediabestel helder afgebakend en blijft de positie van de omroeporganisaties omkleed met wettelijke waarborgen. De taak van de NPO om een representatieve publieksvertegenwoordiging te organiseren verandert daar niets aan.

Het is aan de raad van bestuur van de NPO om de maatschappelijke adviesraad vorm te geven. Hij bepaalt de hoeveelheid leden, hoe deze worden geworven en benoemd en op welke wijze de omroeporganisaties worden betrokken. Met de wet van 16 maart regel ik dat de raad van toezicht NPO voortaan ook toezicht houdt op de wijze waarop de NPO haar publiek betreft. Het lijkt me daarom voor de hand liggen dat de raad van toezicht vanuit zijn bredere rol kijkt naar de mate van representativiteit van de maatschappelijke adviesraad.

Ten slotte zijn de leden van de CDA-fractie benieuwd naar de kosten, die direct en indirect het gevolg zijn van de instelling en het functioneren van de nieuwe maatschappelijke adviesraad.

Het is nu nog niet te zeggen welke directe en indirecte kosten gemoeid zijn met het instellen en functioneren van de adviesraad. Dit hangt ook af van de wijze waarop de NPO de adviesraad gaat inrichten. Eventuele financiële middelen die de NPO nu en in de toekomst noodzakelijk acht voor het oprichten en functioneren van de adviesraad moeten voortkomen uit het huidige budgettaire kader van de NPO. Uiteraard zal de NPO het publiek en beide Kamers informeren over de organisatie van de publieksvertegenwoordiging en eventuele bijbehorende kosten in de jaarverslagen en de jaarlijkse Terugblik, waarin wordt gerapporteerd over de doelstellingen uit de prestatieovereenkomst en de begroting.

De raad van bestuur van de NPO wordt belast met «het organiseren van representatieve publieksvertegenwoordiging, waaronder een representa-

tieve maatschappelijke adviesraad, ter bevordering van de publieksbetrokkenheid bij de invulling van het media-aanbod van de landelijke publieke mediadienst», zo lezen de leden van de PVV-fractie in het voorgestelde artikel 2.10, tweede lid, onderdeel i, Mediawet. Deze leden vragen welke maatregelen of consequenties de wet biedt bij niet-naleving van dit onderdeel door de raad van bestuur van de NPO. Ook vragen zij hoe de regering garandeert dat dit onderdeel in de praktijk geen dode letter zal zijn.

In eerste instantie is de raad van toezicht van de NPO verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van de publieke mediaopdracht en op het beleid van de raad van bestuur. De wet van 16 maart voegt aan de toezichthoudende taak toe het toezicht op de wijze waarop de NPO publieksbetrokkenheid organiseert. Ik vertrouw erop dat zowel de raad van bestuur van de NPO als haar raad van toezicht hier hun verantwoordelijkheid nemen. Mocht dit niet het geval zijn dan biedt de Mediawet mij de mogelijkheid om voorzieningen te treffen. Dit is echter bedoeld voor situaties waarin de NPO haar taken ernstig verwaarloost. Uiteraard wordt dit alleen ingezet als laatste redmiddel.

Overigens heeft de raad van bestuur vooruitlopend op de behandeling van dit wetsvoorstel al laten weten een maatschappelijke adviesraad te gaan instellen.

De leden van de PVV-fractie vragen waaraan publieksvertegenwoordiging dient te voldoen om «representatief» te zijn. Zij vragen hoe de regering «publieksbetrokkenheid» definieert en of inspraak daaronder kan of moet worden verstaan.

Publieksbetrokkenheid kan op vele manieren worden vormgegeven door de NPO. De NPO kan bijvoorbeeld omroeporganisaties en programmamakers stimuleren de bestaande band met het publiek te verstevigen door kennisuitwisseling en uitwisseling van *best practices* of door het ondersteunen van innovatieve ideeën. Inspraak van het publiek kan ook tot de mogelijkheden behoren. Het invullen van deze taak is aan de NPO. Onder representatief wordt hier verstaan een bepaalde diversiteit waarin de samenleving zo goed mogelijk wordt weerspiegeld. Dat betekent in ieder geval een evenwichtige verdeling naar afkomst, leeftijd, opleidingsniveau en sekse.

De leden van de SP-fractie menen dat het wetsvoorstel op twee gedachten hinkt. Naast de publieke omroepen, die hun eigen leden hebben, kan de NPO een publieksraad instellen. Deze leden vragen hoe wordt gegarandeerd dat deze raad een representatieve vertegenwoordiging is van het publiek.

De raad van toezicht van de NPO heeft met de wet van 16 maart de taak gekregen om toezicht te houden op de organisatie van publieksbetrokkenheid door de NPO. Het lijkt me daarom voor de hand liggen dat de raad van toezicht de mate van representativiteit van de maatschappelijke adviesraad toetst.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de maatschappelijke adviesraad zich verhoudt tot de omroepen en hun leden. En hoe worden de onafhankelijkheid en autonomie van de keuzes van de omroepen gewaarborgd, zo vragen zij.

Het organiseren van publieksbetrokkenheid en publieksvertegenwoordiging door de NPO is aanvullend op de activiteiten van omroeporganisaties op dit terrein. De omroeporganisaties en hun leden zijn en blijven verantwoordelijk voor de missie en visie van de omroep en de programma's die hij maakt. Omdat het ook belangrijk is dat er naar de programmering van de publieke omroep als geheel wordt gekeken en omdat bepaalde publieksgroepen ondervertegenwoordigd zijn, leg ik in dit wetsvoorstel vast dat het organiseren van een representatieve

publieksvertegenwoordiging een expliciete taak wordt van de NPO. Dit verandert niets aan de positie van de omroeporganisaties. Deze blijft omkleed met wettelijke waarborgen, zoals de bepaling van artikel 2.88 Mediawet. De wet van 16 maart en dit wetsvoorstel bakenen de verschillende rollen en posities helder af.

De leden van de SP-fractie brengen naar voren dat de regering schrijft dat de publieksraad voor allerlei zaken ingezet kan worden. Zij vragen of de regering kan ingaan op welke zaken zij in gedachten heeft. Deze leden vragen hoe de leden van de omroepen worden geconsulteerd over deze zaken.

Volgens dit wetsvoorstel wordt de maatschappelijke adviesraad in ieder geval in de gelegenheid gesteld om zienswijzen te geven op de profielen van de toekomstige leden van de raad van toezicht van de NPO. Dit zal voor de eerste keer voorkomen bij de benoeming van het zesde en zevende lid van de raad van toezicht. In aanvulling daarop kan de adviesraad als klankbord dienen bij strategische vraagstukken en beleidskeuzes die het algehele publiek aangaan. Ik denk bijvoorbeeld aan de *on demand*-strategie van de NPO. De NPO heeft laten weten de adviesraad te kunnen raadplegen bij de totstandkoming van het concessiebeleidsplan. Dit is bij uitstek een document dat het publiek als geheel aangaat.

Dit alles verandert niets aan de formele rol die omroeporganisaties via het college van omroepen hebben bij de totstandkoming van het concessiebeleidsplan, de prestatieovereenkomst, de profielen van de aanbodkanalen en de begroting, zoals is neergelegd in artikel 2.14 Mediawet 2008.

De leden van de SP-fractie vragen waarom de regering ervoor heeft gekozen geen adviesrecht te geven op het coördinatiereglement. De wens van de Eerste Kamer was dat deze procedures goed omschreven zouden worden. Dat ontbreekt volgens deze leden nu in dit wetsvoorstel. Zij vragen of de regering kan aangeven waarom dit volgens haar onwenselijk is.

Het is de rol van de NPO als sturings- en samenwerkingsorgaan om regelingen op te stellen, waaronder het coördinatiereglement. In deze regelingen staat onder andere de werkwijze beschreven van de raad van bestuur van de NPO bij de uitvoering van zijn wettelijke taken. De regelingen zien toe op zaken waar het gemeenschappelijk belang van de publieke omroep als geheel vóór de afzonderlijke belangen van (bijvoorbeeld) omroeporganisaties gaat. Daarom vind ik het niet wenselijk om omroeporganisaties adviesrecht te geven op dergelijke regelingen.

Omroeporganisaties worden bovendien door de raad van bestuur van de NPO wel geconsulteerd bij het opstellen van dergelijke regelingen. Het is aan de raad van bestuur om zorgvuldig om te gaan met reacties uit de consultatie. Een omroeporganisatie kan daarnaast altijd zijn zorgen onder de aandacht brengen bij de raad van toezicht, indien zij vindt dat de raad van bestuur van de NPO onzorgvuldig handelt. In het uiterste geval kan een omroeporganisatie bezwaar maken tegen een besluit dat wordt genomen op basis van een regeling.

De leden van de fractie van GroenLinks wijzen erop dat de regering heeft toegezegd in overleg met de omroepen tot een nadere invulling te komen van de ook door de leden van de fractie van GroenLinks gewenste publieksbetrokkenheid. Deze leden achten het van groot belang dat de NPO als organisatie aanvullend op de rol van de omroepen voeling houdt met wat er in de samenleving speelt, zeker maar niet uitsluitend in die delen van de samenleving die niet of nauwelijks zijn vertegenwoordigd binnen de omroepen. De blik van de NPO als maatschappelijke organi-

satie moet niet alleen op het Mediapark, maar vooral ook naar buiten zijn gericht. Deze leden stellen de vraag welke vorderingen worden gemaakt met het invullen van de publieksbetrokkenheid en hoe deze vorm gaat krijgen.

De NPO gaat een representatieve maatschappelijke adviesraad instellen. Onder representatief wordt hier verstaan een bepaalde diversiteit waarin de samenleving zo goed mogelijk wordt weerspiegeld. Dat betekent in ieder geval een evenwichtige verdeling naar afkomst, leeftijd, opleidingsniveau en sekse. Het ligt dan ook voor de hand dat publieksgroepen die moeilijk worden bereikt of die zich onvoldoende vertegenwoordigd voelen in de adviesraad worden vertegenwoordigd.

De adviesraad wordt door de raad van toezicht van de NPO in de gelegenheid gesteld om zienswijzen te geven op de profielen voor toekomstige leden van de raad van toezicht. Hoe het organiseren van publieksbetrokkenheid verder wordt ingevuld, is aan de NPO. De NPO heeft al wel enkele richtingen geschetst. Zo stelt zij dat de adviesraad geraadpleegd kan worden bij het opstellen van het concessiebeleidsplan. Maar ook bij het maken van strategische keuzes die het gehele publiek aangaan, zoals de *on demand*-strategie.

Daarnaast zijn er in het kader van publieksvertegenwoordiging vraagstukken waarbij het meer voor de hand ligt om een specifieke maatschappelijke groep te raadplegen. Dit kan bijvoorbeeld via panels rond specifieke strategische vraagstukken. De NPO doet dit nu al met een jongerenpanel dat adviseert over de strategie om meer jongeren te bereiken. Zij is van plan dergelijke panels meer in te zetten. Als het gaat om het betrekken van publiek is de NPO bovendien van plan om actief in debat te gaan met het publiek. Dit zal worden gedaan in zogenoemde «townhall meetings». Tijdens deze bijeenkomsten wil de NPO in gesprek gaan met publieksgroepen met verschillende opvattingen en van diverse achtergronden.

Uiteraard kan er meer; denk alleen al aan de mogelijkheden die digitale platforms en *social media* bieden. Uiteindelijk is de vorm aan de NPO. De keuze voor een bepaalde vorm hangt mede samen met de doelgroep, de gewenste vorm van input en het platform.

De regering regelt in dit wetsvoorstel dat de NPO ook expliciet de taak krijgt om publieksvertegenwoordiging te organiseren, zo lezen de leden van de PvdD-fractie. De omroepen organiseren echter reeds publieksbetrokkenheid middels de omroepverenigingen en leden. Deze leden vragen of de regering hun voorlopige conclusie deelt dat de organisatie van publiekvertegenwoordiging door de NPO leidt tot een onnodige dubbeling.

De taak van de NPO om publieksbetrokkenheid en publieksvertegenwoordiging te organiseren botst niet met de inzet van de omroeporganisaties op dit terrein. De inspanningen van de omroeporganisaties op dit gebied blijven van groot belang. Ze geven samen met hun leden vorm aan de missie en visie van hun organisatie en programma's. Omdat het ook belangrijk is dat er naar de programmering van de publieke omroep als geheel wordt gekeken en omdat bepaalde publieksgroepen ondervertegenwoordigd zijn, wordt in dit wetsvoorstel vastgelegd dat het organiseren van een representatieve publieksvertegenwoordiging een expliciete taak wordt van de NPO.

De leden van de PvdD-fractie vragen welk effect de regering verwacht van deze nieuwe opgetuigde publieksvertegenwoordiging op de positie van de omroepverenigingen.

De taak voor de NPO om publieksvertegenwoordiging te organiseren verandert niets aan de positie van de omroeporganisaties. Deze positie blijft omkleed met wettelijke waarborgen, waaronder artikel 2.88 Mediawet. Ook de rol die het college van omroepen volgens artikel 2.14 Mediawet heeft bij onder andere het concessiebeleidsplan en de prestatieovereenkomst verandert niet. Bovendien verduidelijk ik in dit wetsvoorstel juist de wettelijke kaders en de reikwijdte van de rol die de NPO als sturings- en samenwerkingsorgaan krijgt. Op deze wijze zijn de rollen van NPO en omroeporganisaties in het publieke mediabestel helder afgebakend.

Deze leden stellen de vraag waarom de regering extra budget voor deze nieuwe organisatievorm niet nodig acht. Zij vragen of er overleg is geweest met de omroepverenigingen op dit punt en op welke wijze hun input is meegenomen in de afweging om tot een nieuwe vorm van publieksvertegenwoordiging te komen.

Dit wetsvoorstel is gebaseerd op aanvullingen en verduidelijkingen die voortkomen uit de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer van de wet van 16 maart. Tijdens het opstellen en de behandeling van de wet van 16 maart zijn de NPO en de omroeporganisaties regelmatig betrokken geweest. Bovendien gaat het in de voorgestelde wijziging van artikel 2.10 Mediawet om een expliciete taak voor de NPO-organisatie, in aanvulling op de publieksbetrokkenheid en publieksvertegenwoordiging die tot stand worden gebracht door de omroeporganisaties.

Het is aan de NPO om de afweging te maken in hoeverre de leden van de adviesraad een vergoeding krijgen. Eventuele financiële middelen die de NPO nu en in de toekomst noodzakelijk acht voor het oprichten en functioneren van de adviesraad moeten voortkomen uit het huidige budgettaire kader van de NPO. Sommige van de wijzigingen uit de wet van 16 maart en dit wetsvoorstel kosten geld. De opdracht aan de NPO om te sturen op doelmatigheid en andere wijzigingen leveren geld op. Het is aan de NPO om ervoor te zorgen dat een en ander uiteindelijk past binnen de huidige budgettaire kaders.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen in hoeverre de opdracht aan de NPO om publieksvertegenwoordiging te organiseren een doublure is van de wettelijke verplichtingen van de omroepen. Ook vragen zij hoe concreet de ideeën zijn en met name het budget hiervoor.

De taak voor de NPO om publieksvertegenwoordiging te organiseren is aanvullend op de activiteiten van de omroeporganisaties op dit terrein. De activiteiten die omroeporganisaties vanuit hun taak, missie en identiteit organiseren om hun publiek te betrekken blijven van groot belang. Omdat het ook belangrijk is dat er naar de programmering van de publieke omroep als geheel wordt gekeken en omdat bepaalde publieksgroepen ondervertegenwoordigd zijn, wordt in dit wetsvoorstel vastgelegd dat het organiseren van een representatieve publieksvertegenwoordiging een expliciete taak wordt van de NPO.

Concreet komt er in ieder geval een representatieve maatschappelijke adviesraad. Deze wordt bijvoorbeeld door de raad van toezicht van de NPO in de gelegenheid gesteld om zienswijzen te geven op de profielen voor toekomstige leden van de raad van toezicht. Maar ze kan ook worden gebruikt als klankbord bij het maken van strategische keuzes die het hele publiek aangaan. De vorm die hiervoor gekozen wordt, is aan de NPO. Dat geldt evenzeer voor de vraag in hoeverre de leden van de adviesraad een vergoeding krijgen en wat het benodigde budget is voor overige activiteiten in het kader van publieksvertegenwoordiging. Het is uiteindelijk aan de NPO om ervoor te zorgen dat alles past binnen de huidige budgettaire kaders.

6. Procedure transparantie kosten programmering

De leden van de PvdA-fractie vragen wanneer zij worden geïnformeerd naar aanleiding van toezegging T02216, over het sturen aan de Kamers van de juridische redenering over transparantie van de kosten van de programmering en het daarbij betrekken van onafhankelijke juridische experts.

De juridische redenering wordt onderzocht door een hoogleraar staats- en bestuursrecht. Ik verwacht uw Kamer en de Tweede Kamer in het najaar van 2016 over de uitkomsten te kunnen informeren.

7. Positie regionale omroep

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat tijdens de behandeling van de wet is aangegeven dat de bepalingen die betrekking hebben op de publieke regionale omroep, na aanvaarding door deze Kamer, wel van kracht zijn geworden. Deze leden vragen de regering duidelijkheid te geven over de stand van zaken tot op dit moment.

Per 31 maart 2016 zijn de artikelen rond de regionale publieke omroep uit de Wet van 16 maart 2016 tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met het toekomstbestendig maken van de publieke mediadienst (Stb. 2016, 114) van kracht. Per 31 mei 2016 is de stichting Regionale Publieke Omroep (hierna: RPO) aangewezen en is de raad van toezicht van de stichting RPO bij koninklijk besluit benoemd. De raad van toezicht van de RPO heeft een kwartiermaker aangesteld die als belangrijkste taak heeft de noodzakelijke voorbereidingen te treffen voor de indiening van een gezamenlijke (meerjaren) begroting en een concessiebeleidsplan.

Een uitgebreidere toelichting op de stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel modernisering regionale publieke omroep, de stappen die de komende tijd worden genomen en de toekomstige rol van de RPO, vindt u in mijn brief van 2 september 2016 aan de Tweede Kamer, waarvan u tegelijkertijd met deze memorie een afschrift ontvangt.

Gezegd wordt, aldus de leden van de CDA-fractie, dat bij de regionale omroepen enkele honderden arbeidsplaatsen vervallen. Omroepen maken zich grote zorgen over de gevolgen van de bezuinigingsoperatie voor de programmering en de redactionele onafhankelijkheid. De leden van de fractie van het CDA vragen de regering deze zorgen weg te nemen.

De inzet van deze regering en ook van de regionale omroepen zelf is om bij de bezuinigingstaakstelling van € 17 miljoen per 1 januari 2017 op het totale budget van de regionale publieke omroepen de programmering zoveel mogelijk te ontzien. Uit het plan van ROOS en de regionale omroepen blijkt dat dit ook mogelijk is.

De regering deelt echter niet de mening van de leden van de CDA-fractie dat de bezuinigingsoperatie ook gevolgen heeft voor de redactionele onafhankelijkheid. Deze blijft zowel nu als in de toekomst overeind.

Ik realiseer me dat regionale omroepen en hun personeel zich zorgen maken over de gevolgen van de bezuinigingsoperatie. Ik heb hierover ook zelf recentelijk gesproken met vertegenwoordigers van de ondernemingsraden en redactieraden van de regionale omroepen. Om de regionale publieke omroepen tegemoet te komen bij de opgave om de programmering te ontzien en samenwerking te stimuleren, heeft de regering toegezegd frictiekosten toe te kennen. In samenspraak met ROOS, de RPO en de regionale omroepen zullen op korte termijn afspraken gemaakt worden over een frictiekostenregeling.

Ook vragen deze leden of inmiddels overleg met het provinciaal bestuur van Fryslân heeft plaatsgevonden over de bijzondere positie van de regionale omroep in Fryslân en zo ja, wat die gesprekken hebben opgeleverd.

Het overleg met de provincie Fryslân heeft inmiddels plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een akkoord over de bijzondere positie van het Fries in het wetsvoorstel over de modernisering van de regionale publieke omroep. Naar aanleiding van mijn brief aan de Tweede Kamer over dat wetsvoorstel zal er nader overleg met provincie Fryslân gevoerd worden.

De leden van de PvdA-fractie vragen, gelet op toezegging T02225 over indiening bij de Tweede Kamer voor het zomerreces van het wetsvoorstel over de modernisering van de regionale publieke omroep, behoudens onvoorziene omstandigheden, of dit is gebeurd. Zo nee, waarom niet, en op welke termijn verwacht de regering in dat geval indiening, zo vragen deze leden.

Over de stand van zaken van het wetsvoorstel modernisering regionale publieke omroep heb ik de Tweede Kamer op 2 september 2016 een brief gestuurd, waarvan u tegelijkertijd met deze memorie een afschrift ontvangt. In deze brief heb ik uitgelegd waarom het wetsvoorstel op dit moment nog niet is ingediend. Tevens wordt in deze brief toegelicht welke stappen er de komende tijd zullen worden gezet. Of de regering dit wetsvoorstel alsnog gaat indienen, hangt mede af van het draagvlak voor het wetsvoorstel bij de regionale omroepen zelf.

8. Overig

De leden van de fractie van de SP stellen vragen over de voortgang van de Wob-procedure. De Eerste Kamer heeft slechts enkele stukken gehad, omdat niet alle stukken zich op het ministerie bevinden. Het Wob-verzoek is in februari 2016 gedaan en ten tijde van het vaststellen van het voorlopig verslag bij dit wetsvoorstel is het begin juli 2016. Deze leden vragen of de Staatssecretaris kan toelichten waarom het hem niet is gelukt deze stukken binnen vier maanden op zijn ministerie te krijgen. Zij vragen wat het oordeel van de Staatssecretaris over deze gang van zaken is. Ten slotte vragen deze leden of de Staatssecretaris de stukken bij de beantwoording van deze vragen kan meezenden.

De benoemingsadviescommissie voor de benoeming van de raad van toezicht van de NPO is conform het instellingsbesluit pas per 1 mei 2016 ontbonden. Ik heb niet willen wachten op de overdracht van het archief van de benoemingsadviescommissie en heb daarom een eerste deelbesluit op het Wob-besluit genomen. Inmiddels heb ik op basis van de documenten die de benoemingsadviescommissie aan mij heeft overgedragen het tweede en laatste deelbesluit genomen. Daarvoor moest ik eerst belanghebbenden op wie de openbaar te maken informatie betrekking heeft, in de gelegenheid stellen hun zienswijze te geven. Bij brief van 23 augustus 2016 heb ik de Kamer een afschrift gestuurd van het tweede deelbesluit met de daarbij behorende documenten.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker